

Vi missar målen

Krönika av Peter Lohmander

Det är alltid av avgörande betydelse för framgång att man definierar målet med verksamheten. Sedan gäller det att arbeta för detta mål. Passivitet leder aldrig framåt. Sveriges universitetslärare och Sveriges skattebetalare har starka gemensamma intressen. Nu rådande strukturer och beslutsordningar för att hantera de viktigaste frågorna medför fragmentisering och grovt slöseri med samhällets resurser. Vi missar målen. Jag har uppfattat debatten så här: Sveriges skattebetalare och Sveriges universitetslärare har två avgörande mål.

Mål 1: Sverige ska vara en nation där kunskaper och färdigheter ligger i världstoppen. Kunskaper och möjligheter att skaffa sig sådana inom olika fält är mål i sig själva. Dessutom är kunskaper och färdigheter på toppnivå nödvändiga om Sverige ska kunna behålla en god position i den internationella industriella konkurrensen.

En nödvändig förutsättning för att uppnå mål 1 är att först uppnå det andra gemensamma målet.

Mål 2: Sveriges universitetslärare måste ha förutsättningar som gör det rationellt för dem att säkert och långsiktigt bygga upp kunskaper och färdigheter på absolut toppnivå samt utveckla kurser och utbildningsprogram som ger väl koordinerade och genomtänkta lösningar för nuvarande och kommande studentgenerationer. Men, det tål att upprepas, vi missar målen på grund av fragmentisering och grovt slöseri med skattemedel. För det första är det inte rationellt för majoriteten av dagens universitetslärare att prioritera långsiktig utveckling av kompetens, kurser och utbildningsprogram på toppnivå. Den universitetslärare som inte i första hand satsar sin tid på att skriva mängder av forskningsansökningar, vilka i de flesta fall inte ger några anslag alls och därmed är bortkastad arbetstid, löper stor risk att snabbt bli uppsagd på grund av "arbetsbrist", vilket är nyspråk för brist på pengar, vilket är nyspråk för att någon nämnd på någon nivå valt att flytta pengar för "utbildningsuppdrag" till någonting annat som någon enhet utan att behöva motivera detta plötsligen finner viktigare. Det kan handla om kostnader för nya administrationsbyggnader eller vad som helst. Den enskilde läraren kan aldrig veta att det lönar sig att satsa på kommande kurser och kvalitet.

För det andra är systemet ineffektivt. Jag talar om hela det system av byråkratier, universitet och andra organisationer som på olika sätt lever på pengar som skattebetalarna i god tro betalar för att satsa på Sveriges universitetsutbildningar. Sverige skulle kunna få mycket mer högkvalificerad utbildning och forskning om vi litade på att universitetslärarna faktiskt är kompetenta att utföra och utveckla sitt arbete. Det är mycket få "icke universitetslärare" som har så grundliga och opartiska sakkunniggranskningar innan de anställs. Ändå misstros svenska universitetslärare så till den grad att de ständigt ska behöva be om pengar till den egna lönen för att få fortsätta sitt arbete. Det är tydligen mycket lättare att tro på att vilken byråkrat som helst, utan grundliga ämneskunskaper, förstår verksamheten och kan ändra utbildningar hur som helst. Byråkratiernas kostnadsexplosion ifrågasätts inte. Byråkraterna har fasta och höga löner samt bekväma kontor. De tar inga risker alls.

Sveriges skattebetalare och Sveriges universitetslärare har starka gemensamma intressen. Nu måste vi alla hjälpas åt att skapa en verklig kunskapsnation!

PETER LOHMANDER

Ledamot i SULF:s förbundsstyrelse

Universitetsläraren nr 8-13

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Eftertryck eller annan kopiering förbjuden.

LEDARE

Problemet med cheferna?